

If the opinion of ר"ח is valid

אי איתא לדברי חייא –

OVERVIEW

The גמרא previously mentioned a מחלוקת between ר"ח (who maintains there is a שבועה מוב"מ) and אבוה דרבי אפטוריקי (who maintains there is no שבועה because of the מיעוט in the פסוק). The גמרא there concluded that this מחלוקת is dependant on the מחלוקת between the רבנן (who require a הטענה ממין הודאה) and ר"ג (who does not require it and maintains that אבוה follows the רבנן and ר"ח). (שבועה חייב טענו חטים והודה לו בשעורים). ר"ח follows the רבנן and ר"ג follows the view of ר"ח. Based on this, the תוספות rules that the הלכה is כר"ח.

נראה דהלכה כרבי חייא דהא לעיל מוקי לה כרבנן דרבן גמליאל¹ –

It seems to חייב that the ruling is according to ר"ח (concerning a שבועה), for previously the גמרא established that the ruling of ר"ח is according to the רבנן who argue with ר"ג –

דהלכה כוותיהו כדפריך² שלהי המניח (בבא קמא שם) מאי קא משמע לן תנינא –

Where the הלכה is according to the רבנן as the גמרא asked in the end of 'what are you teaching us, we learnt this in a משנה'?

טענו חטים והודה לו בשעורים regarding כרבנן is the הלכה offers an additional proof that תוספות

וכן בפרק השואל (לקמן ק,א ושם) פריך³ אמאי טענו חטין והודה לו בשעורים הוא –

And similarly in the גמרא asks, 'why should he swear; it is a case of טענו חטין והודה לו בשעורים'?

וכן סברי רב⁴ ושמואל⁵ בפרק שבועת הדיינין (שבועות דף מ,א ושם) –

And רב ושמואל in פרק שבועת הדיינין also maintain that טענו חטין והודה לו בשעורים is פטור. Once we have established that the הלכה is כרבנן then we must assume that the הלכה is כר"ח, since the גמרא stated that these two views are interdependent.

אף על גב דקאמר הכא אם איתא⁶ –

¹ See 'Overview'.

² This question was asked on רבה בר נתן who taught that טענו חטים והודה לו בשעורים is פטור. See previous footnote # 3. The גמרא there assumes that the הלכה is כרבנן that he is פטור.

³ The משנה there rules that if the seller says I sold the smaller of the two slaves, and the buyer claims you sold me the larger one; the rule is that the seller swears (שבועת מוב"מ) that he sold the smaller. The גמרא asks that מה שטענו לא הודה לו ומה שהודה לו לא טענו.

⁴ רב maintains (on ב,ט), that the two פסוקים are for מודה ממין הטענה and מודה מקצת הטענה.

⁵ שמואל maintains (on ב,ט) that מה שטענו לא הודה לו ומה שהודה לו לא טענו.

⁶ See 'Thinking it over' # 1.

Even though the גמרא here states; 'if it is indeed so that the הלכה is כר"ח, implying, at best, that it is doubtful whether the הלכה is כר"ח!

replies that the expression אם איתא is not worrisome, for -

הכי נמי אשכחנא פרק (אע"פ)⁷ (כתובות דף נט) דקאמר אם איתא לדרב הונא -

We find the same thing also in [המדיר] פרק, where the גמרא states, (אע"פ) (the same אם איתא as here) -

דאמר יכולה אשה שתאמר לבעלה איני ניזונת וכולי⁸ -

Who maintains that a wife can say to her husband I need not be fed, etc.

The expression אם איתא is also used there, which can be interpreted that it indicates doubt whether the הלכה is כרב הונא, or not -

ובפרק שני דייני גזירות (שם דף קז,ב) פסיק כרב הונא -

But nevertheless in פרק שני דייני גזירות the גמרא rules like ר"ה; likewise here, even though the גמרא states כר"ח, nevertheless the הלכה is כר"ח.

asks:

תימה אפילו אי איתא לדרבי חייא -

It is astounding! Even if we follow the ruling of ר"ח -

לא משתבע הכא⁹ דאסהידו עליה דאכל תרי מינייהו -

The shepherd cannot swear here in this case where there was testimony that he ate two of the sheep -

דמה להצד השוה¹⁰ שבהן שכן לא הוחזק כפרן תאמר הכא דהוחזק כפרן -

For why is it that by the השוה צד there is an obligation to swear, because the accused was not substantiated as a liar, can you say that here, where the shepherd has been proven to be a liar -

כדפריך לעיל¹¹ (ד,א) והכא¹² לא שייך משתמיט -

As the גמרא asked previously when we wanted to derive העדאת עדים from the השוה צד, and here the idea of משתמיט is not applicable as it is by העדאת

⁷ This is amended to read '(דף ע,ב)'.
(המדיר)

⁸ A woman can argue that her husband need not feed her, and her earnings should belong to her.

⁹ See 'Thinking it over' # 2.

¹⁰ The ruling of ר"ח that העדאת עדים obligates a שבועה was derived from a צד השוה of פיו וע"א (see the גמרא on ד,א). The case of רעיא ההוא differs radically from the צד השוה, since here the רעיא is כפרן. How can we derive a חיוב שבועה by a הוחזק כפרן from a צד השוה where he is not הוחזק כפרן?!

¹¹ When we attempted to derive העדאת עדים from a צד השוה the גמרא asked, that by the צד השוה he was not הוחזק כפרן, however by העדאת עדים he is הוחזק כפרן (on the fifty which he denies and the עדים say he owes). See following footnote # 12.

¹² When we derive העדאת עדים from the צד השוה we cannot say that by העדאת עדים he is הוחזק כפרן, for even though he is lying, nevertheless he is not הוחזק כפרן, since we can say he is lying because of אשתמוטי for he has no money to pay. However here where the shepherd ate two sheep, this is no אשתמוטי he is an outright thief.

¹³?! הוחזק כפרן by a שבועה מחייב a עדים. How can we be

answers: תוספות

ושמא יש לומר אחרי שלמד שיש שבועה בהעדאת עדים במלוה –

And perhaps one can say; after we derive that there is a שבועה regarding העדאת עדים by a loan, which we derive from the צד השוה, then -

מעתה¹⁴ אין לחלק בין מלוה לפקדון:

Henceforth we cannot distinguish between a loan (which is not הוחזק כפרן) and a deposit (which is הוחזק כפרן); in all case there is a חיוב שבועה.

SUMMARY

The הלכה is like ר"ח since he is in agreement with the רבנן (and we ignore the expression of איתא אדם). הוחזק כפרן even if he is a שבועה מחייב a העדאת עדים.

THINKING IT OVER

1. תוספות explains that the expression איתא אדם does not contradict that הלכה גמרא, that הוחזק כפרן respond to the other expression of the הלכה, that הוחזק כפרן?!!¹⁶ השתא נמי דליתא לדר"ח, which indicates that the הלכה is not כר"ח.¹⁵

2. תוספות asks how the רעיא can swear since he is הוחזק כפרן (and it is not similar to the צד השוה)¹⁷. How does תוספות question differ from אביי's question, 'והא גזלן הוא'!¹⁸

3. When תוספות asks that the רעיא should not swear since he is הוחזק כפרן; what, in תוספות opinion, should the ruling be?¹⁹

---

¹³ Perhaps because of this difficulty זירא ר' said חייא לדר' איתא אדם, that even though the הלכה is like חייא ר' concerning a מלוה but perhaps by a הוחזק כפרן the הלכה may be not like חייא ר'.

¹⁴ When we are attempting to create a new law, that העדאת עדים is מחייב a שבועה, deriving it from a צד השוה, then we can refute this לימוד, by saying העדאת עדים is different from the צד השוה since it is הוחזק כפרן (as the שבועה a מחייב a העדאת עדים initially assumed). However once we have already established a rule that העדאת עדים is מחייב a שבועה (by מלוה where there is no הוחזק כפרן), then העדאת עדים becomes like a regular מוב"מ, and just as a מוב"מ swears both by מלוה and פקדון (for the זה הוא מ"מ [from where we derive מ"מ] is written by שבועת מוב"מ), so too העדאת עדים is מחייב a שבועה in all cases [even by פקדון where he is הוחזק כפרן].

¹⁵ See footnote # 6.

¹⁶ See בל"י אות קטו and מהר"ם שי"ף.

¹⁷ See footnote # 9.

¹⁸ See מהר"ם שי"ף.

¹⁹ See מעין החכמה.